

Πειραιώς Σεραφεΐμ: «Οι σύγχρονοι Βοηθοί Επίσκοποι είναι οι Χωρεπίσκοποι των Ιερών Κανόνων»

[Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Πειραιώς](#)

Στο ζήτημα της κανονικότητας των Βοηθών Επισκόπων επανέρχεται ο Μητροπολίτης Πειραιώς κ. Σεραφεΐμ λίγες ημέρες μετά τη δημοσίευση της πρώτης του τοποθέτησης για το ζήτημα.

Αναλυτικά σε σημερινό του άρθρο υπό τον τίτλο “Οι σύγχρονοι Βοηθοί Επίσκοποι είναι οι Χωρεπίσκοποι των Ιερών Κανόνων”, ο Σεβασμιώτατος κ. Σεραφεΐμ αναφέρει:

Μέ ανακοινωθέν τῆς Μητροπόλεώς μας ἀνεφέρθημεν στό ζήτημα τῆς Κανονικότητος τῶν Βοηθῶν Ἐπισκόπων καί στήν ἰσχύουσα περί αὐτῶν νομοθεσία καί πρᾶξι. Δημοσίευμα Ἐκκλησιαστικοῦ ἐντύπου μέ ἀπομειωτικούς χαρακτηρισμούς διά τό θέμα, μᾶς ὑποχρεώνει νά ἐπανέλθωμεν καί κυρίως διότι ὀφείλομεν κατά τόν μεγαλειώδη θεῖον Πέτρον νά εἴμεθα «ἔτοιμοι ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαὶν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος μετὰ πραύτητος καὶ φόβου», (Α΄

Πέτρ. 3, 15).

Ἐπιπροσθέτως ὀφείλομεν νά ἐπανέλθωμεν ὑπείκοντες καί στήν εὐφροσύνην ἀπάντησιν τοῦ Ὁσίου Γέροντος Ἀγάθωνος, ἐκ τοῦ Γεροντικοῦ, τόν ὁποῖον, ὅταν κατηγορήσαν ἐνώπιόν του γιά διάφορα ἁμαρτήματα, δέν ἀντέδρασε ἀλλά ἐναντιώθηκε σθεναρά, ὅταν τόν κατηγορήσαν ὡς αἰρετικόν καί καταφρονητήν τῶν Ἱ. Κανόνων, διότι ἐάν τό ἀπεδέχετο θά ἀπεκόπτετο ἀπό τήν κοινωνίαν του μέ τόν Πανάγιον Θεόν, ὅπως δήλωσε.

Ἡ καθ' ἡμᾶς Ἱ. Μητρόπολις ἔχει εὐεργετηθῇ ὑπό τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος, κ.κ. Ἱερωνύμου καί τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διά τῆς ἐκλογῆς Βοηθοῦ Ἐπισκόπου σέ Αὐτήν, ἐνός πάνυ ἀξίου καί εὐσεβεστάτου προσώπου καί ἐπομένως ἔχομε ἱερά ὑποχρέωσι νά ὑπερασπιζόμεθα τήν κανονικότητα τῆς ἐνεργείας τοῦ Σεπτοῦ Σώματος τῆς Ἱεραρχίας καί τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱ. Μητροπόλεως.

Τό κανονικό πλαίσιο πού ἀφορᾷ στούς Χωρεπισκόπους τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας ὀρίζεται ὑπό τῶν Ἱ. Κανόνων:

Ι' Ἀντιοχείας: «Τοὺς ἐν ταῖς κώμαις, ἢ ταῖς χώραις, ἢ τοὺς καλουμένους χωρεπισκόπους, εἰ καί χειροθεσίαν εἶεν ἐπισκόπου εἰληφότες, ἔδοξε τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ εἰδέναι τὰ ἐαυτῶν μέτρα, καί διοικεῖν τὰς ὑποκειμένους αὐτοῖς ἐκκλησίας, καί τῇ τούτων ἀρκεῖσθαι φροντίδι καί κηδεμονίᾳ, καθιστᾶν δὲ ἀναγνώστας, καί ὑποδιακόνους, καί ἐφορκιστάς, καί τῇ τούτων ἀρκεῖσθαι προαγωγῇ· μήτε δὲ πρεσβύτερον, μήτε διάκονον χειροτονεῖν τολμᾶν δίχα τοῦ ἐν τῇ πόλει ἐπισκόπου, ἢ ὑπόκεινται αὐτός τε καί ἡ χώρα. Εἰ δὲ τολμήσειέ τις παραβῆναι τὰ ὀρισθέντα, καθαιρεῖσθαι αὐτὸν καί ἥς μετέχει τιμῆς. Χωρεπίσκοπον δὲ γίνεσθαι ὑπὸ τοῦ τῆς πόλεως, ἢ ὑπόκειται, ἐπισκόπου»,

ΙΓ' Ἀγκύρας: «Χωρεπισκόποις μὴ ἐξεῖναι πρεσβυτέρους ἢ διακόνους χειροτονεῖν, ἀλλὰ μὴν μηδὲ πρεσβυτέρους πόλεως, χωρὶς τοῦ ἐπιτραπῆναι ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου μετὰ γραμμάτων, ἐν ἑτέρᾳ παροικίᾳ»,

ΙΔ΄ Νεοκαισαρείας: «Οἱ δὲ χωρεπίσκοποι, εἰσὶ μὲν εἰς τύπον τῶν ἐβδομήκοντα· ὡς δὲ συλλειτουργοί, διὰ τὴν σπουδὴν τὴν εἰς τοὺς πτωχοὺς προσφέρουσι τιμώμενοι», καὶ ΝΖ΄ Λαοδικείας: «Ὅτι οὐ δεῖ ἐν ταῖς κώμαις καὶ ἐν ταῖς χώραις καθίστασθαι ἐπισκόπους, ἀλλὰ περιοδευτάς· τοὺς μὲν τοι ἤδη προκατασταθέντας, μηδὲν πράττειν ἄνευ γνώμης τοῦ ἐπισκόπου τοῦ ἐν τῇ πόλει· ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς πρεσβυτέρους μηδὲν πράττειν ἄνευ τῆς γνώμης τοῦ ἐπισκόπου», οἱ ὅποιοι ἐπεκυρώθησαν ὁρισμένως ὑπὸ τοῦ Β΄ Κανόνος τῆς Ἀγίας ΣΤ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ ἐπομένως ἔχουν οἰκουμενικὴν ἀξίαν καὶ περιωπὴν.

Ἡ λέξις «Χωρεπίσκοπος» συντίθεται ἀπὸ τὴν λέξι χώρα καὶ Ἐπίσκοπος. Μετά δέ τὸν Διωγμὸ τοῦ Δεκίου 249-251 μ.Χ. οἱ μικρὲς κοινότητες περιέπεσαν σέ μεγάλη φτώχεια καὶ δυστυχία (H. Leclercq, *Histoire des consiles II*, Paris 1908, σ. 1200). Τοιοῦτοτρόπως, οἱ ἐπικεφαλῆς τῶν μικρῶν κοινοτήτων ἢ χωρίων Ἐπίσκοποι περιῆλθαν ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῶν Ἐπισκόπων τῶν πόλεων καὶ προσαρτήθησαν κατ' ἀρχὰς στοὺς Ἐπισκόπους τῶν πόλεων καὶ βραδύτερον ἡ ἀρχικὴ προστασία καὶ κηδεμονία ἀπέβη ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὑποταγὴ, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρω ἀναφερομένους ἱ. Κανόνας τῶν Τοπικῶν Συνόδων, πού ὁρισμένως ἐπεκυρώθησαν ὑπὸ τοῦ Β΄ Κανόνος τῆς Ἀγίας ΣΤ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Διὰ τὴν φύσιν τῆς λειτουργίας τῶν Χωρεπισκόπων ἀναφέρεται στὴν «Κανονικὴν Ἐπιστολὴν πρὸς Χωρεπισκόπους» ὁ Μ. Βασίλειος (Ράλλη καὶ Ποτλῆ, *Σύνταγμα Δ΄*, σ. 275-276, PG 32, 400-401).

Ὑπαχθέντες οἱ Χωρεπίσκοποι ὑπὸ τοὺς Ἐπισκόπους τῶν πόλεων ἔπαυσαν νὰ φέρουν τὸ ὄνομα μιᾶς περιοχῆς ἢ ὁρισμένης περιφέρειας ὡς ἔφεραν οἱ Ἐπίσκοποι τῶν πόλεων καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἄρχισαν νὰ παρουσιάζονται ὡς Χωρεπίσκοποι μιᾶς μεγάλης περιφέρειας μέ τὸ ὄνομα τῆς ὁποίας ἡδύνατο νὰ εἶναι περισσότεροι τοῦ ἐνός (Mansi, II, σ. 548) ἢ ἀπλῶς ὡς Χωρεπίσκοποι χωρὶς νὰ προσδιορίζεται ἡ χώρα ἢ ἡ κώμη στὴν ὁποίαν θὰ διακονοῦσαν (Mansi, ἐνθ. ἀν. II, σ. 693, 694, 696, IV σ. 1125, VI σ. 568, 569, 572, 577) δηλαδή ἀορίστως χωρὶς δι' αὐτὸ νὰ θεωρεῖται ἀπολελυμένη ἡ χειροτονία τους (+ Ἀρχιεπ. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, «Περὶ Χωρεπισκόπων καὶ Τιτουλαρίων Ἀρχιερέων ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ», Ἀθῆναι 1935, σ. 9. Οἱ Χωρεπίσκοποι αὐτοὶ εἶχαν κυρίως ἔργον νὰ μεριμνοῦν μέ τὴν ἄδειαν καὶ τὴν εὐλογία τῶν Ἐπισκόπων τῶν πόλεων γιὰ τίς θρησκευτικὰς ἀνάγκες τῶν ἐγκατεσπαρμένων στά χωρία καὶ στοὺς ἀγροὺς χριστιανῶν καὶ ἐπειδὴ περιώδευον ἀπεκλήθησαν «περιοδευταί» (+ Ἀρχιεπ. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, ἐνθ. ἀν. σ. 7).

Μερικοὶ νεώτεροι δυτικοὶ Θεολόγοι ἐντελῶς ἐσφαλμένως διαμνησθήτησαν τὴν Ἀρχιερωσύνην τῶν Ἐπισκόπων αὐτῶν (E. Valton ἐν DTC, V. σ. 2, στ. 1707), διότι τὰ καθήκοντα καὶ οἱ θέσεις αὐτῶν μεταξύ τῶν λοιπῶν Κληρικῶν δέν καταλείπουν καμμία ἀμφιβολία ὅτι ἔφεραν τὸν Ἐπισκοπικὸ Βαθμό, διότι ἄλλως πῶς θὰ χειροτονοῦσαν Διακόνους καὶ Πρεσβυτέρους, ὅπως διαπιστώνεται καὶ προκύπτει

ἀπό τούς ἀνωτέρω παρατιθέμενους Ἱ. Κανόνες;

Σήμερα, στίς Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες τῆς Ὁρθοδοξίας ὑπάρχουν οἱ «δίκην Χωρεπισκόπων» Τιτουλάριοι Ἀρχιερεῖς, οἱ ὁποῖοι φέροντες τόν τίτλο «πάλαι ποτέ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς» ὑφίστανται ὡς Βοηθοί τοῦ Κυριάρχου Ἐπισκόπου καί ἐπομένως δέν δύναται νά ὑπάρξῃ οὐδεμία ἀμφισβήτησις τῆς Κανονικότητός τους.

Οἱ Ἀρχιερεῖς πού ἐκλέγονται ὡς Βοηθοί Ἐπίσκοποι μέ τόν τίτλο «πάλαι ποτέ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς» δέν εἶναι ἀπολελυμένες χειροτονίες, κατά τά ἀνωτέρω, διότι ἐπιπροσθέτως οἱ Ἐπισκοπές τῶν ὁποίων τόν τίτλο φέρουν, μπορεῖ μέν στόν παρόντα κοσμικό χρόνο νά ἔχουν σιγήσῃ, ἀλλά εἰς τήν ἀτελεύτητη αἰωνιότητα τοῦ Ἀϊδίου Παναγίου Θεοῦ καί ὑφίστανται καί ἐνεργοῦν διά τῶν ἀενάων προσευχῶν τῶν μακαρία τῇ λήξει καί ἐν τῷ Θεῷ αὐλιζομένων ἀοιδίμων Ἐπισκόπων τους, Πρεσβυτέρων καί πιστῶν μελῶν αὐτῶν. Ὁ ἐκλεγηθησόμενος εἰς πάλαι ποτέ διαλάμψασαν Ἐπισκοπὴν ἐμφαίνει εἰς τόν παρόντα κόσμον τήν εἰς τήν οὐράνιον Βασιλείαν, κοινωνίαν τῶν Ἀγίων τῆς Ἐπισκοπῆς του.